

D ů v o d y:

Tím, že žalobce při ústním jednání dne 30. srpna 1926 »doplnil« žalobní žádání v ten způsob, že žalovaný jest povinen zaplatiti mu jeho pohledávku podle narovnání soudně potvrzeného ve lhůtách tam stanovených pod exekucí, přeměnil v pravdě původní žalobu o plnění v žalobu určovací. Jinak nelze jeho návrhu rozuměti. Neboť žalobce »doplnil« žalobní žádost takto právě proto, poněvadž vyšlo při líčení na jevo, že splatnost jeho pohledávky byla soudním vyrovnaním odsunuta a že tehdy nebyla dospělá ještě ani první splátka. Dodatek »pod exekucí« nemůže vzhledem k předpisu § 406 c. ř. s. na tom nic měniti. Žaloba nebyla tím ovšem změněna ve smyslu § 235 c. ř. s., poněvadž žalobní žádání bylo jen omezeno, aniž byl změněn žalobní důvod (§ 235 odst. 4 c. ř. s.). Jde-li však o žalobu určovací, nutno podle § 228 c. ř. s. zkoumati, zda žalobce má zájem na tom, by jeho pohledávka byla zjištěna, než nastane její splatnost a tím možnost domáhati se jejího zaplacení. Otázka zájmu musí býti zkoumána, poněvadž žalovaný uznal sice nárok, jehož určení se žádá, neuznal však žalobcovo oprávnění domáhati se žalobou určení tohoto nároku. Zájmu na bezodkladném určení tu není. Právní postavení žalobcovo není nijak ohroženo tím, že žalovaný, jak žalobce tvrdí, popřel jeho pohledávku při vyrovnacím stání, a nevyžaduje tudíž zájem žalobcův nikterak, by z tohoto důvodu byla jeho pohledávka samostatně zjištěna zvláštním sporem. Žaloba měla proto býti zamítnuta nadobro a žalobce nemá proč si stěžovati, když odvolacím soudem byla zamítnuta jen pro tentokráte.

Čís. 7704.

Výhradou prodatelova vlastnictví k prodané věci až do zaplacení kupní ceny, obsaženou v objednacím lístku, jest objednatel vázán, podepsal-li objednáací lístek, leč že se tak stalo omylem objednatelovým za podmínek § 871 obč. zák.

Výhrada vlastnictví k prodaným věcem znamená, že vlastnictví přejde na kupitele pod odkládací podmínkou řádného a včasného zaplacení kupní ceny a že prodateli, nebude-li tato podmínka splněna, jest volno, požadovati věc od kupitele zpět. K tomu, by prodatel směl věc požadovati zpět, se nevyhledává, by předcházelo odstoupení od smlouvy po předchozím marném stanovení lhůty kupiteli ku splnění dlužného plnění.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1928, Rv I 1213/27.)

Žalující firma dodala žalované hasicí přístroje, vyhradivši si k nim vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny. Ježto žalovaná kupní cenu nezaplatila, domáhala se žalobkyně vrácení hasicích přístrojů. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolací soud přejímá zjištění prvního soudce.

Z těchto zjištění vyplývá, že žalovaná podepsala objednáací lístek, v němž jest doložka, že zboží zůstává majetkem žalobkyně až do zaplacení faktury. Podpis na objednáacím lístku zavazuje žalovanou podle poutivého obchodování, by dodržela podepsané podmínky. Není zapotřebí, by žalovaná byla výslovně ústně upozorněna na tyto podmínky. Žalovaná sama netvrdila, že podepsané podmínky odporují ústnímu ujednání. Nesporno, že žalovaná dosud nezaplatila účtovanou částku za dodané hasící přístroje. Přísluší proto žalobkyni vlastnické právo k hasicím přístrojům. Žalobkyně jest oprávněna, by nakládala s těmito věcmi podle své vůle (§ 354 obč. zák.). Žalovaná netvrdila, ačkoli byla právně zastoupena, před prvním soudem, že toto právo žalobkyně by bylo omezeno smluvním právem žalované. Žalobkyně byla tudíž oprávněna na základě vlastnického práva žádati vrácení dodaného zboží.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní neposoudil odvolací soud věc nesprávně, jak za to má dovolatelka (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Marně se především brání žalovaná firma proti názoru odvolacího soudu, že výhrada vlastnictví až do zaplacení faktury, obsažená v objednáacím lístku, přišla k místu. Jest zjištěno, že žalovaná firma, pokud se týče její majitel, objednáací lístek, vlastně svou nabídku objednávky s dotyčnou doložkou podepsal. Nebylo ani tvrzeno ani prokázáno, že k podpisu objednáacího lístku došlo následkem omylu žalované firmy ohledně doložky o výhradě vlastnictví, způsobeného žalující stranou nebo že žalobkyně, přijímajíc objednávku a vyřizujíc ji, věděla o případném omylu žalované ohledně zmíněné doložky (§ 871 obč. zák.). Na žalované firmě, pokud se týče na jejím majiteli bylo (§ 1297 obč. zák.), by si, podpisuje objednávku, obsah objednáacího lístku uvědomil, lístek si přečetl. Neučinil-li tak, nese následky toho žalovaná a nelze to počítati na vrub žalobkyni, o níž nebylo tvrzeno, natož prokázáno, že nejednala bezelstně. V tom směru není bez významu a dlužno poukázati k tomu, že i v zaslaném účtu byla výhrada vlastnictví a že žalovaná proti faktuře pokud se týče dotyčné její doložce námitek nevznesla. Právem tudíž uznal odvolací soud doložku o výhradě vlastnictví mezi stranami za ujednanou a platnou. Co se toho týče, zda na základě doložky, když kupní cena nebyla závčas a vůbec dosud zaplacená, jest žalobkyně oprávněna, požadovati na žalované prodané hasící přístroje zpět, jest odvolacímu soudu i v tom přisvědčiti, že žalobní nárok na vrácení přístrojů jest po právu. Jaký význam a smysl s právního hlediska má při tržové smlouvě výhrada vlastnictví až do zaplacení kupní ceny, o tom zevrubně pojednává judikát bývalého nejvyššího soudu čís. 246, pres. 176/16 ze dne 23. května 1916, uveřejněný v Nowakově sbírce čís. 1712. Výhrada znamená, že vlastnictví k prodaným předmětům přejde na kupitele pod odkládací podmínkou řádného a včasného zaplacení kupní ceny a že prodávající, nebude-li tato podmínka splněna, jest volno, požadovati věc od kupitele zpět. K tomu,

aby prodatel směl věc požadovati zpět, netřeba, jak mylně za to má dovolatelka, by předcházelo odstoupení od smlouvy po předchozím marném stanovení lhůty kupiteli k splnění dlužného plnění, totiž k zaplacení dlužné kupní ceny. Ustanovení § 918 obč. zák., jak také v judikátu rozvedeno, pokud jinak nebylo ujednáno nebo z okolností neplyne, nepřichází při výhradě vlastnictví v úvahu, neboť nejedná se o ustoupení od smlouvy, opírající se o předpis zákona, nýbrž o oprávnění vyplývající ze smlouvy. Žalovaná firma nezaplatila kupní cenu ani jak bylo umluveno, hned po obdržení faktury ze dne 18. dubna 1925, ani, jak zjišťuje odvolací soud, doposud a následkem toho jest žalobní nárok na vrácení přístrojů prodaných s výhradou vlastnictví po právu.

Čís. 7705.

Úpadcova manželka může se na důkaz toho, že odevzdala manželovi věno, dovolávat jen notářského potvrzení, vydaného v době stanovené v § 55 úp. ř.; jinaké důkazy jsou tu naprosto vyloučeny.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1928, R II 6/28.)

V úpadku Josefa A-a, jehož firma nebyla protokolována, přihlásila jeho manželka, dosud nerozvedená a nerozloučená, avšak odděleně žijící, pohledávku 29.750 Kč z toho důvodu, že přinesla Josefu A-ovi věnem 40.000 Kč, z čehož si Josef A. podržel na hotovosti 29.750 Kč. Při zkušebním roku nebyla pohledávka uznána ani správcem úpadkové podstaty, ani úpadcem ani věřitelem Dr. Jiřím K-em, poněvadž šlo o věno a nebyly splněny podmínky § 55 konk. ř. Domáhala se proto úpadcova manželka na popíratelích, by byla zjištěna pravost její pohledávky 29.750 Kč z důvodu věna, by tato pohledávka byla zajištěna složením na soudě kvoty vypadající z úpadkového jmění na žalobkyni a by správce úpadkové podstaty byl uznán povinným souhlasiti, by na průkaz rozluky manželství žalobkyně s úpadcem byla jí vydána částka složená na soudě k zajištění její pohledávky. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **O d v o l a c í s o u d** k odvolání žalobkyně řízení, pokud se týkalo úpadce, prohlásil za zmatečné a zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, věc znovu rozhodl. V tomto směru uvedl v d ů v o d e c h: Napadený rozsudek zamítl žalobu proti správci úpadkové podstaty a popírajícímu úpadkovému věřiteli jediné z toho důvodu, že důkaz o přijetí věna manželem lze podle § 5 konk. ř. zjednati jen písemným potvrzením ve formě notářského spisu, kterýžto důkaz žalující strana nepodala. Náзор ten jest pochybeným. Ustanovení § 1226 obč. zák. nevylučuje kromě písemného neb ústního potvrzení manželova jiné důkazy. Stanoví pouze materiální průvodní moc takového potvrzení z doby před vyhlášením úpadku, pravíc, že soudce je tímto důkazem plně vázán a že tím je prokázáno, že manžel věno obdržel. Pozdějším zákonem ze dne 25. července 1871,